

Nieuwe branche- vereniging voor de kinderopvang

De kinderopvang heeft er een nieuwe branchevereniging bij: de Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang (BMK). De nieuwe branchevereniging wil – náást en mét de ‘oude’ Brancheorganisatie Kinderopvang (BK) – de belangen van de kinderopvang behartigen in politiek Den Haag. Wilma Schepers, hoofdredacteur van BBMP, vertelt over de ontwikkelingen door de jaren heen.

Waarom een nieuwe, tweede branchevereniging? Kan de kinderopvang op dit moment wel een nieuwe, tweede branchevereniging gebruiken? Is dat wel verstandig? De oude brancheorganisatie vindt van niet, de nieuwe branchevereniging vindt van wel. Dat geeft aan dat er een diep verschil van inzicht onder deze breuk ligt. Om dit verschil te kunnen begrijpen, moeten we terugkijken naar de geschiedenis van de kinderopvang. Ik loop er met zevenmijlslaarzen doorheen.

Ooit – meer dan 30 jaar geleden – was kinderopvang een gesubsidieerde welzijnsinstelling. Ouders die kinderopvang nodig hadden, konden er gebruik van maken en betaalden een inkomensafhankelijke ouderbijdrage. Maar: er was lang niet genoeg kinderopvang, de wachtlijsten waren enorm.

In die tijd ontstonden er particuliere initiatieven om kinderopvang in te richten. Ouders konden een kindplaats kopen. Dat was niet goedkoop, maar het hielp wel: steeds meer moeders – die tot die tijd noodgedwongen thuis bleven om voor hun kinderen te zorgen – gingen aan het werk. De regering zag dat die initiatieven een probleem oplosten en besloot de ‘commerciële’ kinderopvang financieel te ondersteunen waardoor deze voor ouders betaalbaar werd. De motivatie van dat besluit lag in ‘kinderopvang als arbeidsparticipatie-instrument’. Het doel van de regering was om meer vrouwen aan het werk te krijgen. De economie had de extra arbeidskrachten nodig.

In die tijd werd door een flink aantal professionals in de kinderopvang gepleit voor kinderopvang als pedagogische voorziening, naast kinderopvang als arbeidsparticipatie-

instrument. Immers, kinderopvang is ook goed voor de ontwikkeling van kinderen. Dat argument werd niet overgenomen door de meerderheid van de politiek. Het pedagogisch begeleiden van (jonge) kinderen als hun ouders aan het werk waren, werd niet gezien als verantwoordelijkheid van de overheid.

Lange tijd bestonden er twee soorten kinderopvang naast elkaar: ‘welzijnskinderopvang’ en ‘commerciële’ kinderopvang. In de manier van werken en de financiering verschilden ze niet zo veel. Ze leerden ook veel van elkaar, bijvoorbeeld hoe je ouders en kinderen als ‘klanten’ kunt zien en dat de kwaliteit van de opvang voor klanten heel belangrijk is.

In 2005 werd de Wet kinderopvang (Wko) ingevoerd en kwam er een eind aan de tweedeling. Alle kinderopvang werd georga-

niseerd als marktvoorziening, ouders krijgen geld (voor zover zij dat nodig hebben) van de overheid en 'kopen' kinderopvang bij een kinderopvangbedrijf.

In die tijd bestonden er ook al twee brancheorganisaties: de MOgroep Kinderopvang en dé Branchevereniging Kinderopvang. Zij vertegenwoordigden de belangen van de 'welzijnskinderopvang' en de 'commerciële' kinderopvang. Met de invoering van de Wko was dat niet meer nodig en in 2011 fuseerden zij tot één brancheorganisatie, de BK. Toen was iedereen daar heel blij mee omdat de belangen van de kinderopvang in Den Haag beter behartigd zouden kunnen worden door één sterke brancheorganisatie.

Weer een tweedeling

En dan nu opnieuw een tweedeling en weer lijkt de tegenstelling tussen 'welzijn' en 'commercieel' het strijdpunt. Ik zeg *lijkt* omdat de tegenstelling voor lang niet alle kinderopvangondernemers zo scherp ligt. De aanleiding tot de nieuwe breuk ligt in de ontwikkelingen rond het integraal kindcentrum. Binnen het ideaal van het integraal kindcentrum werken kinderopvang en onderwijs nauw samen. Bij voorkeur vormen onderwijs en kinderopvang een nieuwe eenheid, ze gaan als het ware in elkaar op. Echter, onderwijs is een publieke welzijnsvoorziening en kinderopvang een private, commerciële voorziening. Dat geeft veel (vooral technische) uitvoeringsproblemen. Die zijn niet onoverkomelijk, maar wel lastig. Bijvoorbeeld: pedagogisch medewerkers vallen onder de cao Kinderopvang, leerkrachten vallen onder de cao Onderwijs: pm'ers en leerkrachten moeten binnen één team gelijkwaardig samenwerken maar wel onder verschillende arbeidsvoorwaarden. Dat is niet fijn. En dan: onderwijs is een publieke voorziening en mag geen winst maken, al het geld dat 'overblijft' moet besteed worden aan het onderwijs. Kinderopvang is een private voorziening en kinderopvangorganisaties moeten juist wel winst maken om te kunnen blijven voortbestaan (te investeren). Als de kinderopvangorganisatie een bv of een eenmanszaak is, kan de eigenaar dat geld uit de organisatie halen (bijvoorbeeld om winst uit te keren aan de aandeelhouders). Als de kinderopvangorga-

nisatie een stichting is, blijft de winst binnen de organisatie.

Wel of geen commercie?

Rond deze problemen is er binnen de branche de laatste jaren veel gediscussieerd en soms liep de discussie hoog op. Aan de ene kant staan de kinderopvangondernemers die geen problemen zien in de commerciële status van de kinderopvang. Zij benadrukken de voordelen: klantgerichtheid, inspelen op de behoeften in de markt, flexibiliteit, bereidheid om te investeren. Dat past bij onze moderne tijd, waarin initiatieven genomen

'Kinderopvang moet een openbare basisvoorziening worden en toegankelijk zijn voor alle kinderen, ongeacht of hun ouders werk hebben'

worden door actieve en innovatieve ondernemers. Kwaliteit kan gewaarborgd worden door goede afspraken te maken over het toezicht. Dat ondernemers concurreren, is alleen maar goed, want dat maakt dat kinderopvangorganisaties goed naar de wensen van ouders (en kinderen) moeten luisteren. Veel van deze ondernemers zien ook niet veel in het streven naar integrale kindcentra. Ze zijn er niet tegen, maar vinden dat de samenwerking met onderwijs niet verplicht moet worden. Het is goed als het gebeurt, maar het is ook goed als kinderopvang als aparte voorziening blijft bestaan.

Aan de andere kant staan de ondernemers die vinden dat kinderopvang geen voorziening mag zijn waar winst mee gemaakt wordt. Zij wijzen op de misstanden (denk aan de ontwikkelingen rondom Catalpa/Estro/Smallsteps) en vinden dat de belangen van kinderen en ouders beter gewaarborgd worden als kinderopvang een publieke voorziening zou zijn en georganiseerd wordt door stichtingen. Immers: al het geld dat met kinderopvang verdiend wordt, wordt dan geïnvesteerd in de organisatie en de

kwaliteit van het werk. Ook vinden deze ondernemers dat de samenwerking met onderwijs een must is, in het belang van het kind. Kinderopvang moet een openbare basisvoorziening worden en toegankelijk zijn voor alle kinderen (ongeacht of hun ouders werk hebben).

Nu dus is de BMK gestart. De BMK is opgericht door de 'maatschappelijke ondernemers in de kinderopvang', zoals zij zichzelf noemen.

Voor de BK kwam de oprichting niet onverwacht (er werd in de wandelgangen al langer over gesproken) maar wel op een ongelukkig moment. Sinds februari was binnen de BK het 'Team Toekomst' aan het werk. Een groep betrokken ondernemers die van de algemene ledenvergadering (alv) van de BK de opdracht heeft gekregen om te onderzoeken hoe de branche uit de impasse van de interne strijd kan komen. Begin mei presenteerde Team Toekomst haar plan en eind mei is het besproken in de alv. Wat de uitkomst van dit overleg is, is op het moment dat ik dit schrijf nog niet bekend.

Welke kant de discussie op zal gaan, is nog lang niet duidelijk. Dat de discussie 'tot in Den Haag' gevoerd gaat worden, is wel zeker. Want ook daar is het denken aan het verschuiven. De Sociaal Economische Raad (SER) adviseerde bijvoorbeeld twee maanden gelden in het rapport 'Gelijk goed van start' voor kinderopvang als pedagogische voorziening, naast het belang van kinderopvang voor arbeidsparticipatie. Als er in Den Haag naar dit advies geluisterd wordt (en daar begint het wel op te lijken) is dat een grote verandering waar veel professionals in de kinderopvang blij mee zullen zijn. ◀

Meer weten?

Als je meer wil lezen over deze ontwikkelingen kun je op de site van KIDDO twee artikelen vinden uit BBMP over dit onderwerp en de linkjes naar het rapport van Team Toekomst en de informatie van de BMK.